COLLEGEVOORSTEL

gemeente Rheden

Onderwerp	**Subsidieregeling Welzijn en preventie**
Datum collegevergadering	15 september 2026
Thema programmabegroting	Sociale basis
Portefeuillehouder	Cyril Weijers
Zaaknummer	

Samenvatting

De huidige welzijnsopdracht is aanbesteed en wordt momenteel uitgevoerd door Incluzio. Deze opdracht loopt af op 1 januari 2027, maar is verlengd tot 1 juli 2027. Daarnaast zijn het Koersdocument Samen leven in Rheden en het Verrijkt beleidskader welzijn en preventie vastgesteld. De visie in deze beleidsdocumenten vraagt om een andere manier van werken: minder gericht op doorverwijzen en controle, meer op vertrouwen, partnerschap en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Professionals werken dichtbij inwoners en sluiten aan op wat per buurt nodig is. De gemeente kiest daarbij voor een faciliterende en flexibele rol, waarbij ruimte wordt gegeven aan lokale initiatieven, innovatie en samenwerking.

Daarom koos het college om het welzijnswerk niet meer aan te besteden, maar voor het vaststellen van een subsidieregeling Welzijn en Preventie. De subsidieregeling zelf biedt het juridische kader voor de subsidieaanvragen. De bijlage Agenda Welzijn en Preventie biedt het inhoudelijke kader bij de subsidieregeling.

Voorgesteld besluit

1. De subsidieregeling Welzijn en Preventie Gemeente Rheden 2027-2032 vaststellen.

Inleiding

De welzijnsopdracht ‘Versterken sociale basis’ loopt op 1 januari 2027 af, maar is verlengd tot 1 juli 2027. Dit geeft ons de kans om welzijn en preventie anders te organiseren. Dit hebben we vastgelegd in het Koersdocument Samen leven in Rheden en in het Verrijkt beleidskader Welzijn en Preventie. In het vastgestelde Verrijkt beleidskader Welzijn en Preventie staat hoe wij als gemeente, samen met inwoners en maatschappelijke partners, willen bouwen aan sterke, verbonden en veerkrachtige gemeenschappen en hulp- en ondersteuning aan inwoners dichterbij in de samenleving verder willen ontwikkelen. De uitvoering van het Verrijkt beleidskader Welzijn & Preventie vraagt om een nieuwe manier van organiseren die beter aansluit bij verbonden gemeenschappen, versterken van vrijwillige inzet en hulp- en ondersteuning dichtbij. Uitgangspunt is de visie uit het koersdocument Samen Leven in Rheden, waarin leefbaarheid, samenredzaamheid en omzien naar elkaar centraal staan. De gemeente wil een samenleving stimuleren waarin inwoners naar vermogen deelnemen en ondersteuning zoveel mogelijk dichtbij, laagdrempelig en in de leefomgeving wordt georganiseerd.

Beoogd effect

De basis van een subsidieregeling is samenwerken vanuit vertrouwen. Zo kunnen we beter aansluiten bij verbonden gemeenschappen, hulp- en ondersteuning dichtbij en het versterken van de vrijwillige inzet. Welzijn en preventie is bedoeld om verbonden, veerkrachtige buurten te realiseren door een sterke sociale basis, ondersteuning dichtbij, vrijwillige inzet, opbouwwerk en

integrale preventieve. Een subsidieregeling biedt daarnaast meer flexibiliteit, zodat we snel kunnen schakelen bij trends en ontwikkelingen.

Argumenten

1.1 Het Koersdocument Samen leven in Rheden en het Verrijkt beleidskader Welzijn en Preventie vragen om een transformatie

De visie die we hebben vastgesteld maakt een duidelijke beweging naar verbonden gemeenschappen, buurtgericht maatwerk, nabijheid en aanwezigheid, ruimte voor vrijwilligers en lokale initiatieven. Dit vraagt ook om een andere manier van werken van beroepskrachten: minder gericht op doorverwijzen en controle, meer op vertrouwen, partnerschap en gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen. Beroepskrachten werken dichtbij inwoners en sluiten aan op wat per buurt nodig is. Een subsidieregeling geeft de ruimte om deze transformatie te maken. Dit sluit precies aan bij de beleidsdoelen van Rheden: gemeenschappen die sterk, veerkrachtig en zelforganiserend zijn. Hierbij is het uitgangspunt: aansluiten bij wat er al is in de verbonden gemeenschappen, voortbouwen op wat goed gaat en ondersteunen waar nodig. Met deze subsidieregeling geven we ons en de maatschappelijke alliantie de flexibiliteit om de subsidie tussentijds aan te passen als de trends en ontwikkelingen binnen de gemeenschap, overheidsregelingen of wetgeving hierom vragen.

1.2 Sturen op kwaliteit en kwantiteit

Naast de subsidieregeling die de juridische kaders omvat, bevat de regeling ook de bijlage Agenda Welzijn en Preventie. In deze Agenda beschrijven we de inhoudelijke kaders bij de regeling. Een expliciet kenmerk van een subsidieregeling is dat het aan de subsidieontvanger is om te bepalen hoe activiteiten worden uitgevoerd. Wel sturen wij als gemeente op kwaliteit en kwantiteit door intensief gesprekken te voeren met de deelnemers van de alliantie, te werken met het verlenen van voorschotten en bij de vaststelling van de subsidie te beoordelen of de activiteiten zijn uitgevoerd conform de voorwaarden van de beschikking tot subsidieverlening en de voorwaarden van de subsidieregeling. Mocht dat niet het geval zijn dan het college de subsidie lager vaststellen dan het bedrag waarvoor de subsidie is verleend en subsidie terugvorderen. In de tussenliggende periode van aanvraag en vaststelling voeren wij gesprekken over de uitvoering van deze subsidie en het maken van de transformatie. We dienen hier als gemeente regie op te voeren.

1.3 Een subsidieregeling sluit aan bij de kracht van verbonden gemeenschappen

Door welzijnswerk en ondersteuning anders te organiseren ontstaat er ruimte voor samenwerking tussen Inwonersinitiatieven, vrijwilligersorganisaties, sport, cultuur, verenigingen en overige lokale partners. Het draagt bij aan het versterken van sociale ecosysteem in de gemeente. Diverse onderzoeken, bijeenkomsten en gesprekken geven aan dat dit hard nodig is. Een subsidieregeling geeft ons ruimte om nieuwe werkvormen te ontwikkelen, flexibel in te spelen op signalen uit de buurten en te aan te sluiten op dat wat past bij inwoners. Zo sluiten we aan bij wat er al is en ondersteunen waar nodig.

1.4 Een lokaal verankerde maatschappelijke alliantie kent de gemeente goed.

De maatschappelijke alliantie is een alliantie tussen ten minste drie lokaal verankerde organisaties. Deze organisaties nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor het welzijn en de preventieve gezondheid van inwoners en gemeenschappen. Krachten, kennis en netwerken worden gebundeld om inwoners, gemeenschappen, verenigingen, vrijwilligersorganisaties en andere lokale partijen te ondersteunen bij een gezond, actief en betekenisvol leven. Door samenwerking ontstaat een sterk netwerk dat vroegtijdig signalen kan oppakken en passende ondersteuning of activiteiten kan bieden. Cultuur, sport en welzijn worden hierbij met elkaar verbonden om ontmoeting, participatie en vitaliteit te stimuleren.

Kanttekeningen en/of risico's

1.1 Afspraken over doelen

Bij een subsidie kan geen uitvoering van de activiteit worden afgedwongen. De gemeente kan wel de kaders en doelen bepalen, maar het is aan de subsidieontvanger hoe ze deze kaders en doelen uitvoeren. Daarom controleren wij niet meer op keiharde KPI's en aantallen, maar op het behalen van de gestelde doelen in de regeling. Daarbij is de inhoud, de transformatie en de impact van de inzet belangrijker dan het aantal betrokken inwoners. Dit hebben we opgenomen in de subsidieregeling en de Agenda Welzijn & Preventie en deze zullen wij tussentijds evalueren en monitoren. Kwaliteit boven kwantiteit en vertrouwen boven controle.

1.2 Tijdelijk dubbele financiering bij overgangsperiode

De subsidieregeling start op 1 juli 2027, dit is de datum dat de opdracht van Incluzio afloopt. De periode tussen 1 april 2027 of eerder en 1 juli 2027 gebruiken we voor een warme overdracht en geven we de nieuwe alliantie de kans om te groeien in hun nieuwe rol. De subsidieregeling is immers een groeimodel. Vanuit de start moeten een aantal taken uitgevoerd worden, ook moet er ruimte zijn voor de transformatie die we willen maken. Dit betekent tijdelijk een dubbele financiering, hier is € 250.000 voor gereserveerd.

1.3 De overgang van aanbesteding naar subsidieregeling vereist tijd en vertrouwen

Met deze subsidieregeling zijn we pioniers in Nederland. Er zijn een aantal voorbeelden die lijken op deze subsidieregeling, maar niet in de volledige vorm en niet wat betreft de transformatie die we willen maken. Er zijn nauwelijks good practices om van te leren, wat betekent dat we leren in de praktijk. Dit betekent ook dat er misschien wel eens iets misgaat. Dan zoeken we naar een oplossing, zodat we kunnen leren en verbeteren. Dit betekent dat we tijd en vertrouwen nodig hebben om te bouwen aan de onderlinge relatie. Dat we de omslag maken van indiceren naar naast de verbonden gemeenschappen en de inwoner gaan staan. Dit betekent ook dat wij als gemeente - zeker in de beginfase - een sterke regierol moeten pakken en samen met de deelnemers en onze partners werken aan een sterke alliantie.

1.4 Mogelijke gevolgen van strijdigheid met de ASV

De subsidieregeling wordt vastgesteld voor een periode van zes jaar. Deze termijn sluit beter aan bij de transformatie van systeemwereld naar verbonden gemeenschappen, omzien naar elkaar en hulp- en ondersteuning dichtbij. Daarnaast biedt het de alliantie de ruimte om samenwerking op te bouwen en waarborgt het meer continuïteit voor inwoners. De Subsidieregeling Welzijn en Preventie is een nadere regel die haar grondslag vindt in de ASV. De looptijd van zes jaar zou daarmee in strijd zijn met de huidige ASV. Het in strijd met de ASV vaststellen van de subsidieregeling en het verlenen van subsidiebesluiten op basis daarvan kan mogelijke gevolgen hebben. Zo kunnen er bezwaar- en beroepsprocedures tegen de subsidieregeling of subsidiebeschikkingen opgestart worden. Als gevolg van deze procedures moeten besluiten mogelijk vernietigd worden wegens strijdigheid met de ASV. Er kan dan noodzaak ontstaan om alsnog een subsidietijdvak van maximaal vier jaar te hanteren. De subsidieontvanger zou dan mogelijk een schadeclaim kunnen indienen wegens schade als gevolg van het niet kunnen volmaken van de afgesproken 6 jaar. Ook zou er vertraging kunnen ontstaan in de uitvoering van de nieuwe werkwijze. Dit kan onzekerheid voor potentiële subsidieaanvragers en samenwerkingspartners brengen. Als beheersmaatregel is aanpassing van de ASV (door de gemeenteraad) nodig. Dit zal niet lukken voorafgaand aan vaststelling van deze subsidieregeling en subsidieverlening. De uitvoerbaarheid van een subsidietijdvak van zes jaar is daarmee onzeker en dient als expliciet juridisch risico te worden benoemd.

Financiën

De subsidie bedraagt vanaf 2028 jaarlijks € 3.900.000, waarvan € 3.800.000 bestemd is voor de subsidieregeling welzijn en preventie en € 100.000 voor de wijkbudgetten. De subsidie wordt jaarlijks geïndexeerd. Omdat 2027 een halve periode beslaat (1 juli tot en met 31 december), bedraagt het budget voor 2027 € 1.950.000. Daarnaast is er voor 2027 € 250.000 beschikbaar voor de implementatie van de nieuwe alliantie. Een deel van de subsidie wordt gedekt uit het innovatiebudget van 2026 dat wordt overgeheveld naar 2027 bij de 2e Berap 2026.

	Bedrag (€)	Jaarschijf / jaarschijven
Eenmalige uitgaaf:	€ 1.950.000	2027
Investering:	€ 250.000	Implementatie 2027
Structurele lasten:	€ 3.900.000	2028-2032

Uitvoering

Periode	**Activiteiten**
Maart 2026	Besluit college subsidieregeling
April – mei 2026	Opstellen concept subsidieregeling
29 juni 2026	Partnerconsultatie met maatschappelijke partners
Augustus 2026	Besluitvorming verlengen overeenkomst Versterken sociale basis
September 2026	Oplevering en vaststelling subsidieregeling
21 september 2026	Kick off bijeenkomst
Oktober/November 2026	Openstellen vragenronde subsidieregeling, vorming maatschappelijke alliantie voor subsidieaanvraag, publicatie antwoorden op de vragen.
December 2026	Beoordeling subsidieaanvragen
Januari 2027	Toekenning subsidie
Vanaf 1 april 2027 of eerder	Overdracht en implementatie maatschappelijke alliantie
1 juli 2027	Start subsidie

Participatie en communicatie

Om te komen tot een gedragen en uitvoerbare subsidieregeling doorliepen we de volgende participatieve stappen:

- gesprekken en ateliers met inwonersinitiatieven, vrijwilligersgroepen, bestaande partners en nieuwe partijen;
- uitvoeren onderzoek Rheden samen sociaal sterk door Netwerk Informele Ondersteuning;
- interne afstemming over inhoudelijke invulling en uitvoering van de subsidieregeling;
- juridische consultatie door Nysingh Advocaten en Coppa;
- analyse van de mate van organisatiekracht van lokale partners door een of meerdere partnerconsultaties.

Deze input is integraal gebruikt voor het ontwerp van het subsidiekader en de fasering van de alliantievorming.

Na de toekenning van de subsidie nemen wij als gemeente onze regierol op zich en zullen zeker het eerste (implementatie)jaar intensief betrokken zijn bij het bouwen en versterken van de alliantie, de relatie met andere samenwerkingspartners en de transformatie die we willen maken.

De raad wordt op de volgende momenten geïnformeerd:

- Raadsinformatiebrief in september
- Uitnodiging voor kickoff bijeenkomst op 21 september 2026
- Informatieraad Programma Samen leven 1 oktober 2026
- Na toekenning subsidie

Bijlagen

1. Subsidieregeling Welzijn en Preventie 2027-2032

De Steeg, 15 september 2026

Burgemeester en wethouders van Rheden,

Carol van Eert,
burgemeester

Bart Drewes,
gemeentesecretaris